

Генерал-лајтнант **ЈОВАН ВУКОТИЋ**

О НЕПОСРЕДНОМ УЧЕШЋУ СОВЈЕТСКЕ АРМИЈЕ У ОСЛОБОЂЕЊУ НАШЕ ЗЕМЉЕ

Победа Антихитлеровске коалиције над немачким и италијанским фашизмом и јапанским милитаризмом у Другом светском рату; одвајање низа земаља Источне Европе из капиталистичког ланца и њихов прелазак на пут социјализма; победа Кинеске револуције и борба поробљених народа за своје ослобођење после Другог светског рата, стављали су у изглед широке перспективе слободољубивом човечанству у борби за своје коначно ослобођење. Истовремено, мали народи су очекивали крај владавине „великих нација“, „изабраних раса“, итд. и своју пуну независност и слободу.

Међутим, политика Совјетског Савеза после Другог светског рата, не само према источно-европским земљама које су пошле путем изградње социјализма, већ и према читавом међународном радничком покрету, открила је огромне слабости прве земље социјализма, које су дотада биле прикриване и које су пре, у току, а нарочито после самог рата, наносиле велику штету међународном радничком покрету. Очигледно се показало да у СССР-у стоји на власти једна бирократска каста која жели да стремљења свих народа ка својој слободи потчини интересима своје хегемонистичке политике.

После неуспелих покушаја у току и после Другог светског рата да се, путем већ добро познатих разних „директива“ и „сугестија“ у име „вође“ земље социјализма, потчине наша Партија и социјалистичка Југославија совјетском хегемонизму, уследио је, по дрскости и методама, невиђен напад ЦК СКП(б) и владе СССР-а на социјалистичку Југославију и њену Партију.

Један од метода тога напада, као што је познато, јесте и негирање нашег Ослободилачког рата и Народне револуције, са циљем дискредитовања наше Партије, наших народа и њиховог руководства у очима међународног радничког и демократског покрета. Самозване „вође“ тога покрета су једним потезом пера хтели да збришу историску истину својим тврдњама да ослобођење и револуционарни преображај Југославије није дело радничке класе и наших народа руковођених нашем Комунистичком партијом, већ да је „после разбијања штаба југословенских партизана од стране немачких падобранаца, у моменту када је народноослободилачки покрет у Југославији преживљавао тешку кризу, Совјетска армија притекла у помоћ југословен-

ском народу, разбила немачке окупаторе, ослободила Београд и тако створила услове неопходне за долазак Комунистичке партије на власт“.*)

У овоме чланку размотрићемо то питање „ослобођења Југославије и доласка комунистичке партије на власт“, али не са циљем да поlemiшемо са ЦК СКП(6) и да доказујемо нашим људима да смо се сами ослободили и извршили револуционарни преображај земље, јер свако дете у Југославији зна за наш четворогодишњи Ослободилачки и револуционарни рат. Сви наши људи живи су сведоци тога рата, сви они знају какве су напоре и жртве поднели у томе рату и сви они знају да је тај рат вођен сопственим снагама без икакве непосредне помоћи ма са чије стране, све до његове завршне фазе. Нас управо интересује само питање о тој непосредној помоћи СССР-а и његове армије у ослобођењу Југославије. То је наш дуг према историји и истини. Иако не располажемо целокупном историским грађом, која се односи на састав, задатке, итд. совјетских јединица које су оперисале у Југославији, сматрамо да ћемо на основу већ познатих и прикупљених података ово питање моћи правилно поставити и осветлити.

I

Први делови Совјетске армије избили су на нашу државну границу у првој половини септембра 1944 године. У току септембра и октобра јединице 57 совјетске армије, са јединицама наше Народноослободилачке војске, учествовале су у борбама у североисточној Србији, у долини Западне Мораве, у Шумадији и у Београдској операцији, а крајем 1944 и почетком 1945 године у операцијама на Сремском фронту и у Барањи. У то време у Југославији ситуација је била углавном следећа:

Као резултат извојеваних победа још крајем 1943 године, Антифашистичко веће народног ослобођења Југославије прерасло је у највиши орган законодавне и извршне власти у земљи, створена је нова демократска, федеративна Југославија са Националним комитетом народног ослобођења који је вршио функцију владе. Дотада је био организационо постављен читав систем нове народне власти од најнижих НОО до АВНОЈ-а.

Ослобођена територија обухватала је претежни део Југославије (види скицу).

Народноослободилачка војска Југославије силно је порасла, нарочито после капитулације Италије. Она је била наоружана модерним наоружањем и имала је све родове војске (сем авијације). Према томе, стварање нове државе плод је дотадашње трогодишње борбе народа Југославије, који су се, под руководством Комунистичке партије на челу са другом Титом, дигли на оружје против окупатора и домаћих издајника.

У то доба у Југославији су оперисале следеће јединице НОВ и ПОЈ: Поред Врховног штаба (који је имао улогу Врховне команде оружаних снага) постојали су Главни штабови Србије, Хрватске, Словеније, Босне и Херцеговине, Македоније, Црне Горе и Војводине. Под непосредном командом Врховног штаба стајали су главни штабови и Први пролетерски корпус у чији састав су улазиле 1, 2, 5, 6, 17 и 21 дивизија.

На подручју Главног штаба Србије и под његовом командом оперисали су 13 и 14 корпус. У састав 13 корпуса улазиле су 22, 24, 46 и 47 ди-

* Из писма ЦК СКП(6) од 4 маја 1948 године

На подручју Главног штаба Хрватске, под његовом непосредном командом, оперисало је пет корпуса и три специјална диверзантска одреда, и то:

- 4 корпус (7, 8 и 34 дивизија) са пет партизанских одреда и Унском оперативном групом од две бригаде под командом корпуса;
- 6 корпус (12, 28 и 40 дивизија), такође са пет партизанских одреда, са штабовима Источне и Западне групе под његовом командом;
- 8 корпус (9, 19, 20 и 26 дивизија) и двадесет партизанских одреда са штабовима Северно-далматинске, Средње-далматинске, Јужно-далматинске и Јужно-далматинско-острвске групе одреда под командом корпуса;
- 10 корпус (32 и 33 дивизија), седам партизанских одреда са штабовима Источне и Западне групе одреда, Загорском бригадом и 1 српским батаљоном, под командом корпуса; и
- 11 корпус (13, и 43 дивизија) и пет партизанских одреда са штабовима Приморско-горанске и Истарске групе одреда под његовом командом.

У војно-територијалном погледу ослобођена територија Главног штаба Хрватске била је подељена на пет војних области, а ове на војна подручја, тако да је било свега тридесет и осам војних подручја.

На подручју Главног штаба Словеније оперисала су два корпуса и једна оперативна зона, и то:

- 7 корпус (15 и 8 дивизија, једна артиљериска бригада и један самостални батаљон) са четири партизанска одреда;
- 9 корпус (13 и 31 дивизија) са пет партизанских одреда под непосредном командом корпуса;
- 4 оперативна зона (14 дивизија, 6 бригада „Славко Шландер“ и 11 бригада „Милош Зиданшек“) и пет партизанских одреда, и
- 20 самостална бригада — непосредно под командом Главног штаба.

У војно-административном погледу ослобођена територија Словеније била је подељена на шест војних подручја.

На подручју Главног штаба Босне и Херцеговине такође су дејствовале два корпуса, и то:

- 3 босански корпус (11, 27 и 38 дивизија), са шест партизанских одреда под командом корпуса, и
- 5 босански корпус (4, 10, 39 и 53 дивизија) са пет партизанских одреда.

Ван територије Главног штаба Босне и Херцеговине дејствовале су 5, 17 и 29 дивизија.

На подручју Главног штаба Македоније дејствовала су три корпуса, три самосталне бригаде и осамнаест партизанских одреда, и то:

- 15 корпус (41, 48 и 49 дивизија);
- 16 корпус (42 и Кумановска дивизија);
- Струмичко-брегалнички корпус (50 и 51 дивизија);
- Бригада „Георги Димитров“, Егејска и Костурско-леринска бригада.

У војно-територијалном погледу територија Македоније била је подељена на три војне области које су се поклапале са оперативним подручјима корпуса.

На територији Главног штаба Црне Горе дејствовали су:

- 2 ударни корпус (3, 29 и 37 дивизија);
- Приморска оперативна група (2 далматинска и 6 црногорска бригада и Бокељски батаљон);
- Извиђачки допунски батаљон и артиљериска група, и
- седам партизанских одреда.

Слободна територија у Црној Гори такође је била подељена на неколико војних подручја.

На подручју Главног штаба Војводине дејствовали су:

- 12 корпус (16 и 36 дивизија);
- пет самосталних бригада, и
- тринаест партизанских одреда.

У војно-територијалном погледу постојала је једна војна област са три војна подручја.

На подручју Косова и Метохије формиран су: 1, 2 и 3 косметска бригада и три партизанска одреда. Ове јединице оперисале су не само на Косову и Метохији, већ и ван њих, у садејству са снагама Главног штаба Србије и Македоније.

Према томе, на територији Југославије укупно је дејствовало 17 корпуса, 51 дивизија, 2 оперативне групе (по две бригаде), 16 самосталних бригада, више артиљериских бригада, 4 самостална батаљона, 1 извиђачки батаљон, 130 партизанских и 3 специјална диверзантска одреда.

Поред ових јединица, под руководством Врховног штаба, формирано је: Трећа бугарска бригада „Георги Димитров“, Леринско-костурска и 1 егејска бригада, три италијанске бригаде од којих је касније формирана дивизија „Гарибалди“, чехословачка бригада (формирана од наших држављана чехословачке народности), 5 мађарска бригада, Идриско-толмински одред, аустриски батаљон, батаљон „Васиљ Коларов“, батаљон „Христо Ботев“, неколико руских батаљона, неколико немачких чета и друге јединице.

У Југославији се налазило, поред многобројних полицијских и посадних група и квислиншких формација, око шеснаест немачких регуларних дивизија. Главнина (тринаест дивизија) тих снага била је распоређена дуж јадранске обале и по гарнизонима у унутрашњости земље — у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, Црној Гори. У Србији — у рејону Београд, Ниш, Књажевац, Неготин била је формирана армиска група „Фелбер“ од четири дивизије (једна од њих полицијска).

У Грчкој, Албанији и Македонији налазила се немачка Група армија „Е“ у јачини око 350.000 људи.

У таквој ситуацији главни задатак немачке групе „Фелбер“ у Србији састојао се у томе да по сваку цену сачува најкраћи пут за повлачење Групе армија „Е“ правцем Солун—Ниш—Београд—Будимпешта или преко Загреба у Аустрију. Несумњиво је да је то био тежак задатак због тога што се ту радило о веома дугачком правцу за повлачење и о веома јаким снагама за чије је извлачење требало дуже времена. Незгода је била у толико већа што су се у Србији већ налазиле наше јаке снаге и што је, с обзиром на развој ситуације, Немцима претила опасност и са истока, тј. из Бугарске и Румуније.

Према томе, на основу ситуације у Југославији и на савезничким фронтovima, може се закључити:

— да је у Југославији већ крајем 1943 године било решено питање „ко ће кога“, тј. народноослободилачки покрет извојевао је одлучујуће победе;

— да су пред Народноослободилачком војском стајали задаци: дефинитивно чишћење целокупне националне територије од непријатеља, потпуно ослобођење свих крајева наше Отаџбине и дефинитивно уништење великих немачких снага (Група армија „Е“), које су се већ налазиле у врло тешком положају, и

— да су се главне немачке снаге у Југославији налазиле у Босни, Хрватској и Словенији, док је у рејону Београда и Источне Србије било свега четири немачке регуларне дивизије (укључујући и полициску).

II

Какав је био задатак совјетских трупа које су оперисале у Југославији и каква је била њихова улога у операцијама на територији Југославије?

Да би одговорили на ово питање, најпре ћемо изнети последице Јаши-кишињевске операције, које се, углавном, могу овако формулисати: ослобођена је Молдавска Совјетска Република, избачене су из строја немачке савезнице Румунија и Бугарска (које су истовремено објавиле рат Немачкој) и био је отворен пут совјетским трупама у Мађарску. Трупе Другог и Трећег украјинског фронта надирале су на запад без значајнијег отпора (на пример Други украјински фронт на дубини око 400 км) са циљем да избаци из строја Мађарску — последњу савезницу Немачке у Европи, а потом продру у Аустрију и угрозе Немачку са југа.

Други украјински фронт (пет армија, од којих једна тенковска и једна румунска и покретна група Горшкова) и главне снаге Трећег украјинског фронта (53 и 46 армија и покретна група генерала Плијева) изводили су Дебрецинску операцију, у којој је уништено и заробљено преко 160.000 немачких и мађарских војника. 57 армија Трећег украјинског фронта (састава, вероватно, три стрељачка и један механизовани корпус) добила је задатак да обезбеди операцију са југа, а истовремено да избаци Бугарску и да дође у везу са нашом војском. У првој половини септембра њени предњи делови избили су на нашу границу код Турн-Северина.

У своме саопштењу од 28 септембра 1944 године, у вези са молбом Совјетске Врховне команде упућене Националном комитету ослобођења Југославије, ТАСС је објавио:

„Пре неколико дана Совјетска команда, имајући у виду интерес развијања борбених операција немачких и мађарских трупа у Мађарској, обратила се Националном комитету ослобођења Југославије и Врховном штабу Народноослободилачке војске и Партизанских одреда Југославије с молбом да даду пристанак на привремени улазак совјетских трупа на југословенску територију, која граничи са Мађарском. Совјетска команда саопштила је том приликом да ће совјетске трупе, пошто изврше своје оперативне задатке, бити повучене из Југославије“.

Према подацима којима располажемо, 57 армија прешла је у Југославију са три корпуса (два стрељачка и један механизован). Један стре-

љачки корпус прешао је нашу границу у Банату где су се налазиле само слабе немачке полициске снаге (четврте полициске дивизије) и посаде у неким гарнизонима, тако да његова дејства нису имала већег утицаја на ситуацију у осталом делу Југославије. У борбама са немачким јединицама учествовали су: 4 гардиски мотомеханизовани корпус генерала Жданова (14 и 15 тенковска и једна мотострељачка бригада), који је био оријентисан према Београду, и један (по нашим подацима шездесет и осми) стрељачки корпус (21 гардиска, 93 и 223 стрељачка дивизија), који је имао задатак да обезбеђује Београдску операцију.

А ево како су текли догађаји.

После неуспеха на мостобрану код Кладова, совјетске снаге извршиле су припреме за прелаз наше границе главним снагама правцем Видин—Зајечар, а помоћним на правцу Видин—Неготин. После артиљериске припреме и краће борбе коју су водиле стрељачке јединице 68 (?) корпуса, уведен је 4 мотомеханизовани корпус који се као покретна група пробио кроз немачку одбрану која је била организована само у једној линији по систему групног поседања. После пробоја немачких положаја у долини Тимока, 4 мотомеханизовани корпус кретао се без отпора правцем Зајечар—Бор—Жагубица — долина Велике Мораве, а стрељачки корпус правцем Зајечар—Бољевац—Параћин, одакле је делом снага (до једне дивизије) продужио у правцу Крушевца и даље десном обалом Западне Мораве, а главнином (две непотпуне дивизије) према Крагујевцу, Краљеву, Чачку и Пожеги са задатком да блокира поменуте гарнизоне и спречи покрет немачких снага у правцу Крагујевца и Аранђеловца.

До тога времена Врховни штаб НОВ и ПОЈ концентрисао је шеснаест дивизија Народноослободилачке војске на територији Београд, Неготин, Чачак, и то: групу дивизија за напад на Београд, под командом генерала Пека Дапчевића (1 пролетерски и 12 ударни корпус — 1, 5 и 6 пролетерска дивизија, 17, 21, 11, 16 и 28 дивизија) у рејону Београд, Обреновац, Аранђеловац и групу дивизија за обезбеђење Београдске операције, под командом генерала Коче Поповића (13 и 14 корпус — 2 пролетерска дивизија, 22, 24, 47, 46, 23, 25 и 45 дивизија) у долини Тимока, Велике и Западне Мораве.

Дејством јединица 14 корпуса из позадине на немачке положаје у долини Тимока, на линији Неготин—Зајечар—Књажевац, онемогућен је не само дужи отпор на тој линији, него и ма какав организовани отпор по дубини, тим пре што су наше снаге чврсто држале комуникацију Зајечар—Бор—Жагубица—Петровац на Млави. У противном, немачке снаге могле су, са наслоном на планинске масиве Дели Јован—Кучајске и Хомољске Планине, лако да запрече ову комуникацију и озбиљно угрозе прелазак совјетских јединица у долину Велике Мораве. Према захтеву команданта Трећег украинског фронта, 14 корпус наше војске примио је на себе борбу са јаким немачким снагама које су биле отсечене у долини Тимока. Због тога су јединице 14 корпуса издржале сву тежину борбе за време повлачења немачких снага правцем: Неготин—Мајданпек—Кучево—Пожаревац—Смедерево, а нарочито 25 дивизија, која није била у стању да задржи ову јаку групу која је бројала око 15.000 војника, која је успела да се пробије до Смедерева.

Пошто је избио на простор Велика Плана—Смедеревска Паланка и ухватио додир са јединицама Првог пролетерског корпуса, који је држао и

контролисао, углавном, простор између Београда и Крагујевца, 4 мотомеханизовани корпус упутио је слабију колону правцем Велика Плана—Смедерево, а главне снаге од Велике Плана преко Тополе ка Младеновцу. Од тада 4 мотомеханизовани корпус губи карактер покретне групе и прима улогу непосредне подршке наше пешадије све до подилажења Београду, као и у току извођења саме Београдске операције.

У времену од 11 до 14 октобра, јединице Првог пролетерског корпуса, заједно са јединицама 4 мотомеханизованог корпуса Совјетске армије, савладале су отпор Немаца код Тополе и Младеновца, заузеле читаву просторију између Крагујевца и Београда и ликвидирале сва немачка упоришта на том простору, изузев Смедерева и Гроцке, где су продрле 1 и 117 немачка дивизија које су се повлачиле из североисточне Србије. Тако су били створени повољни услови за непосредан напад на Београд и уништење 1 и 117 немачке дивизије које су покушале да се пробију од Смедерева ка Београду. Према томе, у ослобођењу Београда учествовале су снаге 1 пролетерског и 12 корпуса од осам до девет дивизија са око 60.000 бораца и јединице совјетског 4 мотомеханизованог корпуса (14 и 15 тенковска бригада јачине 60—80 тенкова, једна мотострељачка бригада, 5 артиљерских и минобацачких пукова и један дивизион гардских минобацача „Каћуша“, јачине 5—8 хиљада бораца, што претставља осми или девети део наших снага које су учествовале у Београдској операцији.

Сам напад на Београд вршен је у четири колоне: 1 пролетерска дивизија (око осам хиљада људи) и главнина 4 мотомеханизованог корпуса (вероватно једна тенковска и део мотострељачке бригаде, четири артиљерска пука и пук „Каћуша“) правцем Авала, Бањица, Калемегдан; 5 крајишка дивизија, ојачана са нешто тенкова, правцем Гроцка, В. Врачар, Ж. ст. Дунав; 6 пролетерска дивизија, са једним батаљоном тенкова, једним мотострељачким батаљоном и нешто совјетске артиљерије, правцем Раковица, Кошутњак, Топчидер, Калемегдан и 12 корпус (11, 28 и 16 дивизија) правцем Жарково, Чукарица, Ж. ст. Београд.

У резерви — 21 дивизија, а 36 дивизија за обезбеђење према Обреновцу.

Совјетски стрељачки корпус имао је задатак да, заједно са нашим 13 и 14 корпусом, обезбеди Београдску операцију са југа и онемогући повлачење делова Групе армија „Е“ дуж долине Западне Мораве и Ибра. Корпус је учествовао у борбама за ослобођење Зајечара, Неготина, Крагујевца и Краљева. С обзиром да је основни задатак тих снага био обезбеђење Београдске операције и да су немачке снаге у овим гарнизонима биле прилично слабе, **учествовање совјетског корпуса, наоружаног модерним наоружањем, убрзало је њихово ослобођење, али није изазвало неку битну промену у ситуацији.** Поред тога, треба имати у виду да су наше јединице у Македонији знатно отежавале повлачење Немаца из Грчке и олакшавале извршење задатка јединицама под командом генерала Коче Поповића.

Учешће совјетског корпуса у борбама у долини Западне Мораве било је краткотрајно, јер је још пре ослобођења Краљева почело његово пребацивање на север по деловима (прва је отишла 21 гардска дивизија), тако да су наше јединице саме ослободиле градове у долини Западне Мораве.

После ослобођења Београда у борбама за Земун учествовао је само један совјетски пук ојачан артиљеријом, а у борбама за Сремску Митровицу

два совјетска артиљериска пука и дивизион „Каћуша“ подржавали су јединице нашег 12 корпуса и 6 пролетерске дивизије. У нападу на немачке положаје у Срему, на линији Илок, Ердевик, Кузмин, на десном крилу наше Прве армије, дејствовала је кратко време 223 совјетска дивизија.

У заједничким борбама код Батине и Вировитице, наша Трећа армија одиграла је врло значајну улогу у обезбеђењу левог крила Трећег украјинског фронта, што се види и из наредби команданта фронта и Врховне команде СА.*)

Према свему изложеном види се да је 57 совјетска армија, заједно са нашим јединицама, непосредно учествовала у борбама за ослобођење Југославије у североисточној Србији, у Шумадији и Београдској операцији, а само делом снага и за кратко време, у долини Западне Мораве, на Сремском фронту, у Барањи и Славонији, док су јединице наше Народноослободилачке војске, поред учешћа у заједничким борбама са јединицама Совјетске армије, обезбеђивале лево крило Трећег украјинског фронта. Нема сумње да је 4 мотомеханизовани корпус у Београдској операцији, као и раније, својом борбеном техником — тенковима и артиљеријом — убрзао успешан завршетак Београдске операције и да је стрељачки корпус 57 совјетске армије, који је учествовао у борбама у долини Тимока, Велике и Западне Мораве, омогућио нашим снагама да брже овладају немачким гарнизонима у Србији и да сигурније изврше свој главни задатак — обезбеђење Београдске операције.

III

Из излагања стварних историских чињеница, везаних за учествовање Совјетске армије у операцијама на територији Југославије, види се да су у то време оружане снаге Југославије претстављале најважнији војнополитички фактор у Југоисточној Европи, фактор са којим су рачунали не само Немци, него и наши Савезници. Уствари, ту се радило о заједничким напорима двеју савезничких армија које су давале што су могле дати и које су се међусобно допуњавале (ми смо дали претежни део живе силе, а Совјетска армија одговарајући део техничких средстава). Међутим, несумњиво је да би Народноослободилачка војска Југославије, раније или касније, у

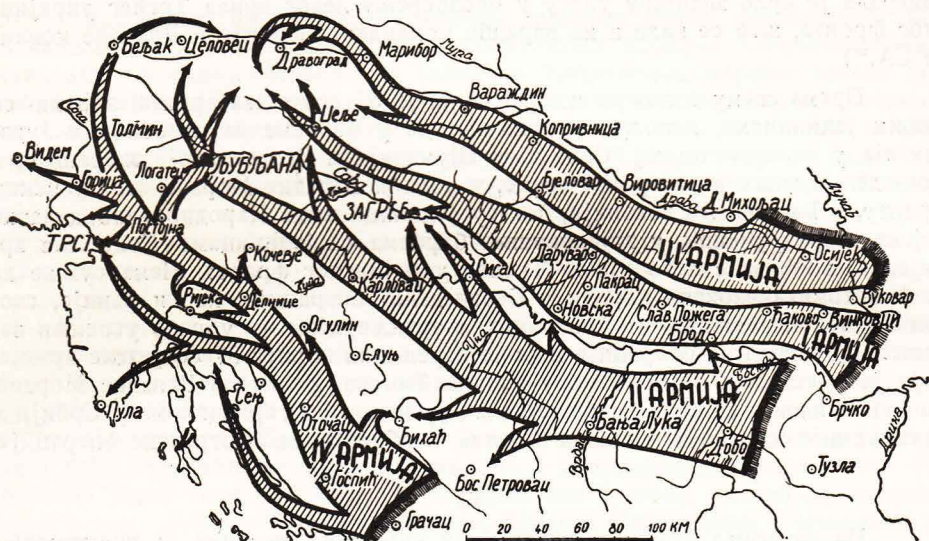
*) За борбу код Батине Врховна команда СА у заповести Трећем украјинском фронту, између осталог, каже: „Данас, 29 новембра у 21.00 час престоница наше отаџбине, Москва, у име Отаџбине поздравља врле трупе Трећег украјинског фронта, а у том броју и Југословенски корпус генерал-лајтнанта Косте Нађа, који су форсирани Дунав и сломили одбрану непријатеља, салвом од 20 артиљериских плотуна из 224 тона“.

Командант Трећег украјинског фронта похвалио је наше јединице које су учествовале у борбама код Валпова следећим речима: „Генерал-лајтнанту Кости Нађу, Команданту Треће југословенске армије и генералмајору Глигу Мандићу команданту 12 корпуса.“

Изражавамо признање због упорности и јунаштва Ваших јединица. Одбијајући непријатељске јурише северно од Валпова и недопустивши пробијање непријатељу, Ваше јединице показале су високу свест у вршењу своје дужности при ликвидацији немачког мостобрана на реци Драви.

Изражавамо захвалност руководиоцима Ваших јединица и Вама лично за успешне борбене акције. Желим Вам да максимално искористите у овим борбама стечено искуство за коначно уништење заједничког непријатеља“. (Из наредбе команданта Трећег украјинског фронта).

склопу антихитлеровске коалиције, могла ослободити своју земљу и сопственим снагама, јер то показују њени дотадањи успеси, затим успешне операције наше Четврте армије за ослобођење Далмације, Истре, итд. и операције наших осталих армија у току 1945 године у којима није било совјетских или других трупа. (Види скицу).

Према томе, све тврдње совјетских руководилаца и совјетске штампе да наша Армија није претстављала никакав војнички фактор очигледно противрече њиховим ранијим изјавама и не могу ништа друго значити до тенденциозно извртање историске истине са непоштенним намерама.

Због чега је онда руководиоцима СКП(б) било потребно да искривљују историске чињенице и да тврде како је југословенски ослободилачки покрет преживљавао тешку кризу после немачког десанта на партизански штаб у Дрвару и да су Совјетске трупе надирале између Саве и Драве дуж читаве Југославије, итд. итд.? Ово је тим интересантније кад се зна да су совјетски руководиоци врло добро информисани о борбама народа Југославије, јер су у току Другог светског рата позитивно оцењивали ослободилачки покрет наших народа и стављали га за узор другим поробљеним народима Европе.

Ми смо већ раније делимично одговорили на то питање. Народи Југославије, предвођени КПЈ и другом Титом, супротставили су се империјалистичкој политици бирократске касте у СССР-у, која је негирањем наше борбе, поред већ изнетог, имала задатак да оправда слабости сопствених руководилаца и руководилаца других комунистичких партија, који су у току рата заузимали опортунистички став по питању могућности извођења револуције.

КПЈ је једина партија у Европи која је искористила све могућности које су пружали објективни услови и у току Другог светског рата сама ре-

шила питање пролетерске револуције. „Помоћ“ СКП(б) огледала се у давању „директива“ које су уствари значиле одрицање од револуције, од искоришћавања постојећих услова за спровођење саме револуције. Заслуга и величина наше Партије је баш у томе што није прихватила такве „директиве“, већ је, доследно спроводећи науку Маркса и Лењина и обогаћујући је новим формама, повезала Ослободилачки рат са Револуцијом, јер је кроз Народноослободилачки рат решила и питање власти. Уместо да револуционарну праксу и искуства КПЈ призна и популарише, нарочито тамо где су услови слични нашим условима у Другом светском рату, бирократска каста у СССР-у показала је да су јој њени властити интереси далеко пречи од интереса међународног пролетаријата.

Далеко смо од тога да умањујемо значај и улогу Совјетске армије у Другом светском рату. Напротив, наши највиши војни руководиоци су, и у току рата и после њега, указивали не само на њену одлучујућу улогу у разбијању фашизма, већ и у стварању објективних услова да се поробљени народи могу ослободити својим сопственим снагама од фашизма и буржоаског поретка. Међутим, погрешна политика СКП(б) уствари је спутавала снаге револуционарног покрета у тим земљама и онемогућавала искоришћавање тако повољних објективних услова за њихово сопствено ослобођење.

Одрицање и омаловажавање борбе народа Југославије штети у првом реду међународном радничком покрету, затвара његове перспективе, спутава његову револуционарну иницијативу. То истовремено значи искривљавање науке марксизма-лењинизма, њено претварање у шаблон, догму, против чега су се увек борили велики учитељи пролетаријата.

Борба наше Партије и наших народа против савременог ревизионизма превазилази оквир спора између наше земље и СССР-а. Она има огроман историски значај за будућност читавог међународног радничког покрета. Зато став наше Партије наилази на све веће разумевање и подршку напредних снага у свету, јер је то једини могући пут да се обузда бирократска каста у СССР-у у њеној хегемонистичкој политици у међународном радничком покрету и да се човечанство поведе ка својој истинској слободи и бољој будућности.